

שבעת ימים פרק ראשון יומא

ב.

עין משפט
נר מצוה

קו א מ"י פ"ב מהל'
ממדין הלכה וז'
קו ב מ"י פ"ו מהלכות
מעשה הקבנות הל'
ג ופ"ב מהל' מעילה הלכה
ז'

מוסף רש"י

הלת מאה ושיתין
וארבעה יומי השנה
שפ"ה ימים (דברים ז.ב.)
תורמין את המזבח
תמות הדשן מלא
המזבח ועמנו מצמתו
כל כש (בבב"ס ט.ו.)
מאשמורה הראשונה.
ומשו לפני קרנות
ונפש דשן ואין להעלותו
למזבח שחמלע המזבח
ולקדח את המזבח בלילה
שירל לשמט ולהעלות
המזבח בעלות השחר
(שם). שפקעו מעל גבי
המזבח. לאח (בבב"ס
ט.ו.) ומעולין בהן.
דמזבני בני מזבח יניחו
(שם). ואין מעולין בהן.
דכיון דהו לכו ממעולין,
כדמפשיב גמרא, הו לכו
דכ שפעשית מזוחו ואין
מעולין צו (שם). מגז
הני מעולין. דכחלות תלל'
מילתא (שם). כל הלילה
הדקטור. על מוקדה על
המזבח כל הלילה עד
הבקר, דהיינו הקטרה
(שם). וכחוב אחד אומר
בל הלילה, וספין ליה
הדריס את הדשן, וע"כ
אל הלילה קאי דהא
לא כתיב ולבש הכהן
מזו דז אלל כל הלילה
ען הבקר ולבש והריס,
כן שמעתי כבדר יומא
(שם). חציו להקטרה.
דלח הו עיבול אי לאו
דשן ממש הו (שם).
וחציו להרמה. דאפילו
הקטין סבין ראויין להרמה
ממש ליכא למימר דמיקרי
דשן (שם). מתיב רב
בהנא. אלכ דלאמר תלוי
להרמה. דמשמע דקודם
חלות לאו שעת הרמה
היא אפילו מן העשן
דשן (שם).

תוס' ישנים

תלת מאה ושיתין
וארבע. לפי שעת החמה
קאמר. בפי' רבנו גנא"ל
כ"ח תנן התם א"ב"ר
ב"ר כ"ח שפ"ב בקונטרס.
קודם חצות יחזור.
בבב"ס ז' פו. בן עקי
בשרידי, ולכן קודם חלות
(ל) יחזור שעדיין אינו אפר
אלא אחר חלות הו אפר.

(א) מדרס לב. ע"ש,
(ב) זבחים י"ז: (ג) זבחים
י"ז, (ד) ז' ס"ג, (ה) ז'
כד. (ו) ז' ע"ג, (ז) מ"י,
(ח) ז"ל שלל העתלות.

תורה אור השלם

1. קלוא אם תטיב
שאת ואם לא תטיב
לפתח חטאת רבין ואלו
תשיקו ואתה תמשיך
בראשית ז'
2. צו את אהרן ואת בניו
לאמר זאת חורת העולה
היא העולה על מזוקדה
על המזבח כל הלילה
עד הבקר ואש המזבח
תוקד בו: ויקרא ו ב
3. וקבש הכהן מדו בד
ומבכסו בד יקבש על
בשרו וחרים את הדשן
אשר תאכל האש את
העולה על המזבח ושמו
אצל המזבח: ויקרא ו ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קודם חלות
לילה יחזור ומעולין כהן
דקודם חלות אינו כו' פ"ל
והד"ה: (ב) ד"ה ואין
מעולין כהן כדקד"ל כל
שעשית מזוחו: (ג) ד"ה כל
הלילה כו' ואפי' אם קפס
מה שעל המוקד והס"ד:
(ד) ד"ה ומזבח אחד כו'
והריס את הדשן אלמלא:

רבינו הגנאל

לפתח חטאת רבין. הששן
בגימטריא שס"ד. עולה
הושנה יב שה שפ"ה
ימים כדי שיערו שמו יום
לחורש ולחטיטין, יום
אחד והוא יום כיפור לא
רשות להחטיטין. בכל
יום תורמין את המזבח
בקריאת הגבר או סמוך
לו מלפניו או מלאחרי
כו'. תנן התם בשחיטת
קודם חצות יחזור ומעולין
בהן אחר חצות לא
יחזור ומעולין בהן,
כלומר כפר ערב זמנ
ובטלה קודשתם. מנהגי
מילא אמר רב כחוב אחד
אומר כל הלילה והריס
וכחוב אחר אומר כל
הלילה והקטור. ובענין
היה כתובת זו השמות
בשחיטת קודם חצות
המזבח מקדש באחריתו.
פי' קרא דכתיב הכי לא
אשכחנן, כי כתיב קרא
הכי כתיב, על מוקדה
על המזבח כל הלילה,
ותני בתורת כהנים, מה
אני מקיים לא ילין חלב
חגי עד בקר, והו אמר
ללמוד שיהו מעולין מן
הארץ האברים שפקעו
מעל גבי המזבח כל הלילה
[הא מה אני מקיים כל
הלילה] שיהא נותנין מבוא
השמש והו מתאכלין על
גבי המזבח כל הלילה,
א"כ מה ת"ל עד בקר,
אלא אם אינו ענין לאיכול
אברים מנהו ענין לחיות
הדוש, כלמד שתורמין את
המזבח כל הלילה, וכן
שהוא מפורש כן בתורת כהנים אמר רב קרא הוא שכל הלילה כשר להקטרה וכשר להרמה.

לפסח חטאת רבין. י"ה"ר מחטאיו צעל כרחו: מתני' תורמין
את המזבח. הדשן שהוא חומה מן הדשן במחמה פעם אחת בין רב
למעט ובלבד שלא יפחות ממלא קומין וזמנו בזמרו של כזב וצנע
במקומו שאמר (ויקרא ו) והריס את הדשן וגו' וזמנו אלל המזבח וילפינן
לקמן י מוהריס ממנו בזמנו הוא היא היתה
תחילת צנעות שמרית צהשכמה: סמוך
לו. סמוך לקריאת הגבר לפני קריאתו או
לאחריה: ציו"כ. תורס מחלות:
וצנגלים מאשמורה הראשונה. שהיא
צשלישית הלילה כדלמר במסכת
ברכות (דף ג.) ג' משמרות הו הלילה.
וצנגמר (דף ט.) מפרש טעמא דכולהו: ולא
היה קריאת הגבר מעשה. צנגלים
עד שתימה העזרה מלאה משראל
המזליין קרצנותיהן להיות מומומים
להקריבין אחר התמיד מיד:
גבי' אהיבא קיימי'. איני יודע לפרשה
והיא משנה במס' זבחים (דף טו.) ומתוך
פקיעותן קופלין ונפולין מן המערכה:
קודם חלות. לילה: (א) ומועלין כהן.
וקודם חלות אינו חשוב עיבול צאצר
שיש צו עדיין ממש לפיכך צריך
להחזירו למערכה וכיון שלא נעשית
כל מזותן קדשי ה' קרייני ציה ואית
ציה מעילה לנהנין ממנו: אחר חלות.
אין צריך להחזיר (ב) שהחלות עושה
עיבול צאצרים מששלה צו האור
ואין מועלין כהן. כדקד"ל (פסחים דף

1. לפתח חטאת רבין ושמן מאי אמר א"ל
שמן ביומא דכיפורי לית ליה רשותא
לאסטוני ממאי (א) אמר רמי בר חמא השמן
בגמטריא תלת מאה ושיתין וארבעה הוי
תלת מאה ושיתין וארבעה יומי אית ליה
רשותא לאסטוני ביומא דכיפורי לית ליה
רשותא לאסטוני: מתני' (ב) בכל יום
תורמין את המזבח בקריאת הגבר או סמוך
לו בין לפניו בין לאחוריו וביו"כ מחצות
וברגלים מאשמורה הראשונה ולא היתה
קריאת הגבר מוגעת עד שהיתה עזרה מלאה
מישראל: גבי' תנן התם (א) אברים
שפקעו מעל גבי המזבח קודם חצות יחזור
ומועלין בהן לאחר חצות לא יחזור ואין
מועלין בהן מנה"מ אמר רב כתוב אחד אומר
כל הלילה והקטור וכתוב אחד אומר כל
הלילה והריס הא כיצד חלקו חציו להקטרה
וחציו להרמה מתיב רב כהנא (ג) בכל יום
תורמין את המזבח בקריאת הגבר או סמוך
לו בין מלפניו בין מלאחוריו וביום הכפורים
מחצות וברגלים מאשמורה הראשונה
ואי

שנראה להם להקריב לפנות המערכה כדי לתזור ולסדרה כפי מאי
דנפישי קרצנות היום ששהא המערכה מומומת להקטור עליה
צעלות הצקר וכז כהנא פריך עלה ואי ס"ד דאורייתא היכי נקדמינן
וכו' דמשמע ליה דמדאורייתא חלקוה ממש חליו להקטרה וכו' ולא
דקא ס"ד מעיקרא דלח מסרין הכחוב אלל לחכמים אלל א"ר יוחנן
מתני' כפשטיה אחרומת הדשן ודקשיא לך והא כפשטיה דקרא משמע
דהיתה צצר מהאי קרא נפקא לן דיתין רשות להקדימה ולאחריה
כמו שירלו מדכתיב עד צקר והריס מן צקר לצקרו של לילה ומאלל
פירש כמה לא מסרין הכחוב אלל לחכמים וצפ' המזבח מקדש (פסחים
דף טו.) דקאמר רב כי הכא חליו להרמה משמע ליה לפי המסקנא
דהכא דמוקמינן מתני' צתרומת הדשן דצא ליתן טעם נמי לתרומת
א"ר יוחנן קרא קמא כולו להקטרה וכולו להרמה כולו להקטרה צאצרים דאית צהו ממש וכולו להרמה דשן מעובל ושירי דאמר"י צהו
חלות עושה עיבול מעד הצקר נפקא מן צקר לצקרו של לילה והיינו חלות: אברים שפקעו מעל גבי מוזבח בו'. צצרק המזבח
(שם דף טו.) פריך ה"ד אי דאית צהו ממש אפי' לאחר חלות נמי ואי דלית צהו ממש אפי' קודם חלות נמי לא ומוקי לה צשרידי
מנה"מ וכו' כי הכא ומפ' רש"י התם חליו להרמה ושירי נמי ראויין להרמה ור"י פי' דלח הו ראויין להרמה דלאו דשן יניחו אלל
חליו להרמה דקאמר כעין הרמה שאין ראויין להקטרה וכו' משמע צפ' שני דמעילה (דף טו.) דדייק התם וכן גחלת שפקעה
מע"ג המזבח לא יחזיר לה ע"ג מזבח יחזור ומקשי מינה לרב ומשני צפ' גחלת דאית צהו מששא הלכך יחזור דלח נעשית מזוחה
משמע דאין ראוי לתרוס ממנה דאי ראוי לתרוס ממנה א"כ לאחר תרומת הדשן אמאי יחזור הרי נעשית מזוחה מינה היא גופא קשיא
מנח ליה דמייירי לאחר תרומת הדשן דילמא קודם תרומת הדשן איירי דצהא מודה רב דמעולין קודם שנעשה מזוחה ו"ל דדומיא דפסולין
דקמתי צדה וכו' שפקעו מעל גבי המזבח לא יחזור בכל ענין ואפילו קודם חלות ה"נ גחלת איירי בכל ענין ועוד דבסיפא גבי אצרים הוא
דנפולג אלל בגחלת לא הפליג דעיבול חשיבא ולא שייך צה לשון הקטרה ולא לשון מוקדה דהא כזר מתוקדה וקיימא ומ"מ יחזור דלאו
ראוייה להרמה היא דלח חשיבא דשן ואכתי לא נעשית מזוחה הלכך ע"ג מזבח יחזור דאכתי לא נגמרה מזוחה וכי פקעה לא יחזור דעל מוקדה
על המזבח משמע דצב שצריך יקדיה יהא על המזבח לעולם ואפי' פקע אלל דצר שצ"ל יקדיה לא ווא"כ כשחמלספין האפר להעלותו
לפתוח א"ר יוחנן לזיהר שלא יהו גחלים עזר ואסור להוריד גחלת מן המערכה ולא דקאמר דמעילה דחזיר וי"ש דאסור להוציא ו"ל
דמן המעוכלות היה נוטל כמשמע במס' תמיד שהיה חומה מן המעוכלות הפנימיות ואיכא למימר דההיא לית צהו מששא אלל
גחלת חיה דאית צה מששא צההיא אמרינן דחזיר והא דקאמר צמעילה הוא הדין דאפי' אפר לא צעי למימר דהוי בגחלת ממש אפי'
לענין חורה דגחלת מחזיר לעולם אפי' לאחר תרומת הדשן דאין מעלין אותה לפתוח אלל אפר מעלין דאית מעילה קאמר דהויא
גחלת ור"י הצחור מיישב פי' רש"י דחליו להרמה דקאמר אפי' צשרידי לענין זה שהרמת הדשן מתירתן לאוספן לפתוח ולא לענין שיעשה מהן תרומת
הדשן דהא דשן כתיב והיינו דקאמר רחמנא והריס את הדשן מחלות כדי להמיר אפי' שירידי דמחלות ואליך חשיבי עיבול ואין רלוים להקטרה ואם
ירצה יאספם לפתוח כדי להוציאם מחוץ למחנה אלל אס רואה להניחם במקום המערכה כדי למרק מזוחה שיהו ראויין הם עצמם לתרומת הדשן
עדיין מזוחה עליהן הלכך יחזור דמסתבר למימר דעדיין חסר מהן מרוק מזוחה כיון שעדיין אין ראויין לתרומת הדשן והשתא נחא דצשעה שהיו
מחלספים את האפר לא היו צריכין לזיהר מוחלים [אפי'] לחשות וכן משמע במס' תמיד (דף כח.) דקמתי האצרים (י) שנתעכלו מצד צפון וסוף ואתן
לצ המזבח וכו' עד החלו מעלין צאצרי על גבי תפוח וכו' אלמלא דלח היו מלסקין [אלח] האצרים שלא נתעכלו אלל גחלים חשיבי עיבול ואפי' לחשות: